Ғұмырбек Дәукеев атындағы Алматы энергетика байланыс университеті

«Қазіргі заманауи әлеуметтану теориялары»

Қабылдаған: Орынбекова Д.С.

Дайындаған: Кузенбай А.

Тобы: ТЭк 20-1

Жоспар:

1. Кіріспе
2. Неомарксистік теориялар
3. Сыни теория
4. Қорытынды
5. Пайдаланылған әдебиеттер

Кіріспе

- **Мақсаты:** Қазіргі заманғы әлеуметтану теориясы және оның негізгі мектептеріне қатысты өзіндік зерттеу жүргізу; неомарксистік теорияларды талдау; қорытында жасау.
- **Анықтамасы:** Қазіргі заманғы әлеуметтану теориясы- әлеуметтану ғылымында маңызды рөл ойнайтын, айрықша ғылым түрі. Қазіргі заманғы әлеуметтану теориялары қазіргі заманның қоғамдық әлеуетін дамытатын ғылым болып табылады.

Кіріспе

- Бұл презентацияда *мен қазіргі заманауи әлеуметтану теорияларын* қарастырдым. Атап айтқанда*, қазіргі заманғы әлеуметтану теорияларының негізгі мектептерін*, оның ішінде *неомарсистік теорияларды* жан-жақты қарастырып, талдау жасадым. Сонымен қатар, бұл семестрлік жұмыста *сыни теорияларды* да зерттеуге алып, оның анализдік нәтижелерін жасадым.

Неомарксистік теориялар

- Экономикалық детерминизм
- Гегель марксизмі
- Реификация
- Таптық және жалған сана

Экономикалық детерминизм

Маркс ***экономикалық детерминист*** ретінде жиі аталады.

Ол экономикалық жүйеге бірінші деңгейлік мән берген және оның қоғамның барлық **басқа салаларын** айқындайтынын дәлелдеген:

Саясатты
Дінді
дүниетанымды.

Экономикалық детерминизм

капитализмнің құлдырауы-заңдылық

құлдыраудың ғылыми теориясы

Фридрих Энгельс, Карл Каутский мен Эдуард Бернштейн:

марксистік теория бағыттарының мазмұны

Экономикалық детерминизм:

Гегель марксизмі

Экономикалық детерминизм маңызын жоғалта бастағанда, кейбір теорияшылар марксистік теорияның *басқа түрлерін* ойлап табуға ұмтылды.

Бір топ марксистер ерте кезеңдегі тұжырымдамасында объективті, материалдық деңгейді субъективті деңгеймен өңдеуді толықтыру үшін Маркс теориясының *гегелдік тамырларына* сүйенді.

Гегель марксизмі

Реификация

Георг Лукач

«капиталистік қоғамның орталықтандырылған, құрылымдық мәселесі»

Реификация-заттандыру

Реификация

Георг Лукач:

«Адам капиталистік қоғамда өзі тап ретінде «құрастырған» және оған бөгде табиғи құбылыс болып көрінетің шындықпен бетпе-бет келеді;

ол толығымен оның «заңдарының» билігінде болады;

қызметі өзіндік өзімшілдік қызығушылыққа негізделген белгілі бір индивидуалдық заңдарды, сөзсіз сақтауға әкеліп соқтырады.

«Әрекет» жасағанына қарамастан, адам оқиғаның субъектісі емес, объектісі болып қалады»

Таптық және жалған сана

Таптық сана қоғамда бірдей таптық жікпен бөлінгендердің ***сенім жүйесін*** айқындайды.

Лукач түсіндірмесі бойынша, ***таптық сана*** – ол жалпы жиынтық емес, индивидуалды сананың арифметикалық ортасы да емес, дұрысы, өндірістік жүйеде ұқсас жағдайдағы адамдар тобының иелігі

Лукач шығармашылығында объективті экономикалық жағдай, таптық сана және «адамдардың өз өмірі туралы шынайы психологиялық толғаныстары» арасында ***анық байланыс*** байқалады.

Сыни теория

Сыни теория

бұл марксистік теорияның мән-мазмұнына, соның ішінде, оның экономикалық детерминизмге бейімділігіне қанағаттанбаған неміс неомарксистері тобының шығармашылық туындылары.

Сыни теория

Неміс неомарксистері:

- Антонио
- Хабермас
- Маркузе
- Хоркхаймер
- Адорно

Сыни теория

Сыни теория марксистік теорияларды өзінің негізгі іргетасы ретінде санайды.

Сыни теорияшыларды бәрінен бұрын механистік немесе механикалық марксизмнің экономикалық детерминизмі мазалайды.

Сыни теория

Хабермас Маркстің түпнұсқалық жұмыстарында ішінара кездесетін детерминизмді сынайды, бірақ көбінесе өз сынын Маркстің шығармашылығын аса механистік ыңғаймен қарастырған неомарксистерге бағыттайды.

Бұл теорияның жақтаушылары экономикалық салаға ерекше назар аудара отырып, экономикалық детерминизм дұрыс деп пайымдайды.

Қорытынды

- Қорытындылай келе, қазіргі заманауи әлеуметтану теориялары осы Неомарксистік теориялардың дамуымен тығыз байланыста бола отырып, қазіргі қоғамдық өзгерістер мен оның құндылықтарының буыны болып табылады. Бұл жасалған талдау өзіндік құрылыма мен негізгі эффектері бар неомарксистік теориялардың нақты ұғымдары мен оның нәтижелі нүктесін көрсете алды деп тұжырымдаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. ҚАЗАҚСТАННЫҢ АШЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ.
2. «ӘЛЕУМЕТТАНУ ТЕОРИЯСЫ» кітабы
3. 3-тарау. Қазіргі заманғы әлеуметтану теориясы: негізгі мектептер
4. Дәріс-17. Неомарксистік теориялар
5. https://openu.kz/storage/lessons/1220/leumettanu-teoriyasy_17_lecture.pdf

Назарларыңызға рақмет!